

FELNŐTTKÉPZÉSI HÍRLEVÉL

A Felnőttképzők Szövetségének lapja

2007. március

Közelkép

Több nézőpontból – beszélgetés
dr. Szivi Józseffel

Közgyűlési előzetes

Szakmapolitika

Változások a szakképzés és felnőttképzés
területén – 2007

Néhány sor az új OKJ tervezett bevezetéséről
az iskolarendszeren kívüli szakképzésben

További lépések a szakképzés kialakításáért
– SZMM-MKIK keret-megállapodás

Mi újság a Szövetség utcában?

**A felnőttképzést érintő fontosabb
jogszabályváltozások**

Pályázati felhívás

Vendégoldal

Bemutatjuk a Felnőttképzési Szakértők
Országos Egyesületét

Képző-művész

Arany János: Bolond Istók

KEDVES OLVASÓKI!

A Hírlevél előző, évszámú száma igazán „karácsonyira” sikeredett. A megszokottnál több olvasnivaló, az ünnephez illően líraiabb hangvétel a pozitív visszhangból ítélve elnyerte olvasóink tetszését. Az élet azonban nem áll meg, így ebben a számunkban – tájékoztatói kötelezettségünkről sem megfeledkezve – ismét nagyobb hangsúlyt kapnak a szakmával, szakmapolitikával foglalkozó írások.

A tavasz szövetségünk életében is fontos eseményt hoz: márciusban lesz éves közgyűlésünk, amelyről következő számunkban olvashatnak beszámolót. Közelkép rovatunk vendége Szivi József, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Felnőttképzési és Szakképzési Főosztályának osztályvezetője, akit régi szakmai kapcsolat fűz szövetségünkhöz. Sokunknak lehet jelentős segítség az a cikk, amely a szakképzést-felnőttképzést érintő legfontosabb változásokat foglalja össze. Mellékletünkben Szilágyi Antalnak, az OFKT elnökének az OKJ konferenciasorozaton elhangzott előadását közöljük. Természetesen a fentebb kiemelteken kívül is sok-sok hasznos információt, olvasnivalót találhatnak tavaszi első számunkban, amelyhez hasznos időöltést kíván

a Szerkesztőség

KÖZELKÉP

TÖBB NÉZŐPONTBÓL – BESZÉLGETÉS DR. SZIVI JÓZSEFFEL

A rendszerváltás óta tanárként, kutatóként, tanácsadóként és irányítóként is részese volt a hazai felnőttképzés alakulásának, alakításának. Jelenleg a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Felnőttképzési és Szakképzési Főosztályának osztályvezetője. Szivi Józsefet karrierjéről, eredményeiről, céljairól kérdeztük.

Felnőttképzési hírlevél: *Hogyan került középiskolai közgazdaságtan-tanári állásából a KOTK-hoz?*

Szivi József: Ez a történet még a '90-es évek előtt kezdődött. A Kossuth Lajos Közgazdasági Szakközépiskolában végeztem, külker szakon. Miután jó néhány évvel később közgazdaságtan tanítottam szakközépiskolásoknak, az egyik volt osztálytársam, aki akkor a KOTK-nál dolgozott, meghívott, hogy tanítsak a cégnél. Kezdetben óraadó voltam, aztán egy alkalommal együtt vizsgáztattam Lakos Istvánnal, aki már akkor is a KOTK ügyvezető igazgatója volt, és a vizsga után megkérdezte, nem volna-e kedvem főállásban náluk dolgozni. Igent mondtam.

F. H.: *Ezután került a Felnőttképzési Intézethez. Mi volt az oka annak, hogy ott folytatta tovább a munkát?*

Sz. J.: Volt egy pályázat, amit a Nemzeti Felnőttképzési Intézet írt ki. Az előzetesen megszerzett tudás mérésével kapcsolatos elképzeléseinket kellett leírni. A jól sikerült pályamunkák szerzőinek az intézet szervezett egy – ma már úgy mondanánk – workshopot, ahová engem is meghívtak. Feltehetőleg az ottani szereplésem miatt keresett meg később Zachár László, és hívott meg az NFI-hez.

F. H.: *Innen már csak egy lépés az SZMM Felnőttképzési és Szakképzési Főosztálya, ahol jelenleg dolgozik.*

Sz. J.: Így van, ráadásul a két szervezet közti szoros szakmai és – áttételesen – irányítói kapcsolat miatt nem is nagy lépés. Ez a kapcsolat azóta megvan, mióta az NFI létezik. Így kerültem ismeretségbe a főosztály munkatársaival, ahonnan múlt nyáron Mátyus Mihály főosztályvezető úr megkeresett, és állást ajánlott, én pedig elfogadtam.

F. H.: *Az NFI nemrégiben összeolvadt a Szakképzési Intézettel, így létrejött a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. Milyen munkamegosztás volt az NFI és a minisztériumi főosztály között, és mennyiben változik ez meg most, az Intézet átstrukturálásával?*

Sz. J.: Bár a Felnőttképzési Intézet, mint önálló intézmény valóban megszűnt, de a feladatköre természetesen megmaradt. A munkamegosztás lényege abban foglalható össze, hogy az NSZFI a minisztérium egyik szakmai, módszertani, fejlesztő háttérintézménye, amíg a Felnőttképzési és Szakképzési Főosztály az irányító szervezet szakterületi egysége.

F. H.: Ez a különbség hogyan jelenik meg személyesen az Ön munkájában? Mennyiben más a felnőttképzés megítélése tanárként, kutatóként, a módszertannal foglalkozó szakemberként, vagy az irányítói testület tagjaként?

Sz. J.: Nyilvánvaló, hogy ugyanannak a dolognak más-más oldalairól van szó. Amikor az ember egy húsz-huszonöt fős osztályt tanít, amelyben felnőttek ülnek, egészen másfajta problémák vetődnek fel, mint amikkel itt, szakmai irányítóként találkozunk. Egy osztályban lehet jól vagy rosszul tanítani, vannak jó és rossz hallgatók, mind különböző motivációval. Meg kell tanulni felnőtteket tanítani. El lehet sajátítani a tanfolyamszervezés fortélyait, annak közvetlen irányítását. Egy ilyen helyzetben közvetlenül, működés közben kell megismerni a rendszert, gyakorlati problémákat kell megoldani. Ha ezek után a felnőttképzés irányításában kezdünk el dolgozni, fel tudjuk ugyan használni a szerzett tapasztalatokat, de a két helyzet között azért alapvető különbség van. Ha a felnőttképzés rendszerével úgy mond „kívülről” kell foglalkozni, sokkal általánosabb kérdések merülnek fel, amelyekre nem adnak választ a gyakorlati tapasztalatok

F. H.: Ezek szerint a felnőttképzésben nem igaz, hogy rablóból lesz a legjobb pandúr?

Sz. J.: De, tulajdonképpen igen. Mert annak ellenére, hogy a nézőpontok alapvetően eltérnek egymástól, sokat segít az irányításban, ha már láttuk, hogyan működik a felnőttképzés a valóságban. Egyszerűen arról van szó, hogy tudom, milyen következményei lesznek, vagy lehetnek egy-egy döntésnek, mert voltam abban a szituációban, amelyben most azok vannak, akiknek a munkájáról mi határozhatunk. A gyakorlati tapasztalatok sok tekintetben jól jönnek ahhoz, hogy egy átláthatóbb, szabályozottabb felnőttképzési struktúrát hozzunk létre. Ennek nem minden felnőttképzéssel foglalkozó intézmény örül, hiszen ide tartoznak olyan szakmai követelmények is, amelyek teljesítése gondokat, nehézségeket okozhat, de a minőség javítása és megőrzése érdekében szükség van rájuk. Hiszen a Felnőttképzési és Szakképzési Főosztálynak az irányításon túl feladata az is, hogy olyan helyzetbe hozza magát a felnőttképzési rendszert az oktatás és a társadalom egészén belül, amelyet az jelentőségénél fogva megérdemel. Éppen ezért van relevanciája az egész életen át tartó tanulás elvének is.

F. H.: Ön is aktív részese volt tavaly a felnőttképzési törvénymódosítás kidolgozásának. Mi a véleménye a 2007 elején életbe lépett változtatásról? Elégedett?

Sz. J.: Azt hiszem, hogy mindnyájan elégedettek lehetünk a törvénymódosítással. Nagyszabású, kollektív munka volt ez, amelyben részt vettek a felnőttképzésben érintett gazdasági, érdekvédelmi szervezetek, egyesületek, társszervezetek is. Éppen ezért elmondható, hogy a dokumentum nagyon sokak véleményét és elképzelését tartalmazza. Igaz, hozzá kell fűzni, hogy többekét meg nem, hiszen nem tudtunk minden javaslatot elfogadni. Van olyan terület is, ahol nem sikerült érvényesíteni az elképzelésünket. Bele szeretnénk volna venni például a módosításba, hogy csak akkreditált képzők akkreditált programjai kaphassanak állami támogatást, de az érzékelhető nagymértékű ellenállás miatt végül úgy döntöttünk, egyelőre ezt az előírást kihagyjuk a törvényből. Hosszú távon azonban nem tettünk le arról, hogy belevegyük ezt az elemet a jogszabályba, ugyanis a távlati cél az, hogy az állam minél több és nagyobb erejű biztosítékot tudjon adni a minőséget illetően a felnőttképzésben tanulóknak. A továbbiakban az lesz a feladatunk, hogy világossá tegyük a képzőintézmények számára is: az állami támogatás megvonása a nem akkreditált szervezetektől a legjobbaknak is érdeke. Valóban, elismerem, csak a legjobbaké. De az is a dolog lényegéhez tartozik, hogy motiváljuk a most még nem megfelelő szolgáltatást nyújtó képzőket a magasabb színvonalra való törekvésre.

F. H.: Milyen látható eredményt vár a törvénymódosítástól?

Sz. J.: Rendezettebb viszonyokat a felnőttképzésben.

F. H.: Ennyire nagy volna a káosz?

Sz. J.: Azt kell mondanom, hogy igen. Persze akinek nem inge, ne vegye magára. Vannak magas színvonalú képzést nyújtó intézmények, de vannak olyanok is, akik bizony csak a zavarosban halásznak. És persze rövid távon a rengeteg változtatás sem tesz jót az átláthatóságnak. Mégis szükség van ezekre a lépésekre, és nagyon remélem, hogy hosszú távon megtérül majd mindaz az energia-befektetés, amivel például a felnőttképzés és a szakképzés szorosabb integrálása jár.

RZ

KÖZGYŰLÉSI ELŐZETES

A Felnőttképzők Szövetsége idei első **szakmai napját** és évi rendes **közgyűlését, 2007. március 23-án pénteken az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ (1012 Budapest, Attila út 93.)** Tessedik Sámuel konferenciatermében tartja, melynek programja a következő:

- 9.00–10.00 Regisztráció
- 10.00–10.30 „Munkaerőpiac – Szakképzés – Felnőttképzés”
Előadó: **Dr. Székely Judit** szakállamtitkár, SZMM
- 10.30–11.15 „A felnőttképzés keretrendszere – jogszabályi változások, források 2007-ben”
Előadó: **Mátyus Mihály** főosztályvezető, SZMM
- 11.15–12.00 Fórum
- 12.00–12.15 Közgyűlés határozatképességének megállapítása
- 12.15–13.00 Ebéd
- 13.00–17.00 Közgyűlés

Javaslat a közgyűlés napirendjére:

1. Megnyitó, javaslat a levezető elnök személyére, szavazás
2. A mandátumvizsgáló bizottság jelentése
3. Javaslat a közgyűlés napirendjére
4. Az elnökség beszámolója
5. Az ellenőrző bizottság jelentése a szövetség 2006. évi munkájáról és a költségvetés végrehajtásáról
6. Hozzászólások
7. Szavazás
8. Javaslat a szövetség 2007. évi munkatervére, költségvetésére
9. Hozzászólások
10. Szavazás
11. Egyéb javaslatok megvitatása
12. Zárszó

VÁLTOZÁSOK A SZAKKÉPZÉS ÉS FELNŐTTKÉPZÉS TERÜLETÉN – 2007

I. A kormányzati struktúra átalakításából következő változások

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény a szakképzés irányítását a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM) feladatkörébe sorolta. Ebből adódóan indokoltá vált, hogy az eddig különálló szakképzési és felnőttképzési támogatási, tanácsadó testületi és háttérintézményi rendszer felülvizsgálatra, és – a hatékonyabb forrás-felhasználás és intézményi működtetés biztosítása érdekében – racionalizálásra kerüljön. Így jött létre a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet is.

A szakképzés, illetve a felnőttképzés támogatására a Munkaerőpiaci Alap (MPA) terhére biztosított források (a képzési alaprészt és a felnőttképzési célú keret) összevonását a szakképzésnek az SZMM-hez történő átkerülése, és a források hatékonyabb felhasználásának biztosítása indokolta. Az összevont forráson belül azonban szükséges volt a szakképzési és a felnőttképzési támogatási célok szétválasztása és a vonatkozó jogszabályokban az ezt figyelembe vevő szabályozás kialakítása.

• Felnőttképzési Akkreditáló Testület átalakítása

A kormányzati szervezetrendszerben bekövetkezett változások, és a minisztériumok összevonása miatt indokolt volt a FAT átalakítása, költséghatékonyság szempontjából létszámának csökkentése – 15 főre – oly módon, hogy a szakértők helyett a gazdaság szereplőinek (munkaadók, munkavállalók) bevonása erősödjön, a testület szakmai függetlensége növekedjen. Indokolt volt a tagok felkérésének két évről három évre történő módosítása is.

2. A szakmaszerkezet változása

a) Érdekegyeztetési rendszer változása

A szakképesítések moduláris rendszerének kialakítása újszerű, szakmacsoportokon átnyúló, akár több szakmacsoportot is érintő feladatokkal járt, amelyeknek koordinálását, felügyeletét az ún. intézményesített érdekegyeztetési rendszer (NFT HEFOP 3.2.1. intézkedés) keretében kialakított harminctagú tanácsadó testület látja el. A továbbiakban az OKJ bizottságok funkcióját

ennek a 30 tagú tanácsadó testületnek a mintájára létrehozott új bizottság veszi át a jövőben. A testület összetétele a HEFOP program lezárását követően módosulni fog oly módon, hogy a testület munkájában az SZMM és az OKM képviselője mellett a gazdasági és szakmai kamarák, az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetek képviselői is részt vegyenek.

b) Szakmaszerkezet átalakításából adódó változások

Az új moduláris OKJ 2006. április 1-jével lépett hatályba és meghatározta azt is, hogy meddig (2008. december 31-ig) indítható a régi követelmények alapján szakképzés, illetve mikor indíthatók az új szakképesítések iskolai rendszerű szakképzésben és mikor felnőttképzésben.

Várhatóan 2007 tavaszán lép hatályba a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló új rendelet, amely lehetővé teszi a moduláris rendszerű OKJ szakképesítések esetében a megváltoztatott vizsgáztatási rendszer szerint a szakmai vizsgák megszervezését. A régi OKJ szerint a vizsgáztatás továbbra is a hatályos vizsgaszabályzatnak megfelelően történik.

A létrehozott 16 TISZK-ben folynak a csúcstechnológiával felszerelt központi képzőhelyek beruházásai és várhatóan 2007 szeptemberétől mindegyikben indulhat a 6-8 intézménytanulónak az összehangolt, újfajta együttműködést és csúcstechnológiát igénylő gyakorlati képzése.

Iskolarendszeren kívüli képzésben 2007. január 1-jével az eddig megjelent 15 új szvk alapján kellett indítani a szakképzéseket. Az új OKJ szerinti további szvk-k kiadását is előkészítették, így az iskolarendszeren kívüli képzésben várhatóan 2007. október 1-jétől kell azoknak megfelelően indítani a képzéseket.

c) Változások a felnőttképzésben

- A felnőttképzési normatív támogatás rendszerének átalakítása

A felnőttképzési normatív támogatásra vonatkozó rendszer 2003. évi bevezetése óta rendkívül magas volt a túligénylés, és mivel a költségvetési forrás nem növekedett, az intézmények által benyújtott

támogatási igényeket nem lehetett kielégíteni, ezért szükségessé vált lényegesen szűkíteni a támogatási célcsoportot.

A törvénymódosítás szerint kizárólag a munkaerőpiacon leghátrányosabb helyzetben lévő fogyatékkal élő felnőttek számára biztosított a képzési forrás.

- A felnőttképzési intézmények és programok akkreditációs rendszerével kapcsolatos módosítások

Az Fktv. eddig nem fogalmazta meg az intézményi akkreditáció célját, a képzéseket igénybe vevők számára nem volt teljesen egyértelmű, hogy az akkreditáció a magasabb minőségi szintet kell, hogy garantálja.

A törvényben előírásra került továbbá, hogy az állami és uniós források terhére – kivéve a belső képzések támogatását – kizárólag akkreditált intézmények részesülhetnek támogatásban.

Az Fktv.-ben az intézményi akkreditáció további feltételeként került meghatározásra, hogy az intézménynek – 2007. július 1-jétől – legalább egy, általa már megvalósított képzési program akkreditációjával is rendelkeznie kell.

- Egyéb felnőttképzési vonatkozású módosítási elemek
- A felnőttképzési intézmények ellenőrzését végző munkaügyi központok (állami foglalkoztatási szerv) feladatkörének pontosítása;
- A felnőttképzést végző intézmények és a képzésben résztvevők között létrejövő felnőttképzési szerződés kötelező tartalmi elemeinek kiegészítése, valamint a felnőttképzési intézmények számára szerződésalkötési kötelezettség előírása azon képzésben résztvevőkkel, akik tankötelezettségük teljesítése, illetve iskolai rendszerű képzés mellett felnőttképzésben is részt vesznek;
- A felnőttképzési intézmények által az általuk végzett felnőttképzési tevékenységgel összefüggésben kötelezően vezetendő dokumentumok körének meghatározása;
- A gyakorlati foglalkozás teljesítésével összefüggő feltételeket szabályozó miniszteri rendelet kiadására történő törvényi felhatalmazás beiktatása;

3. A gazdálkodó szervezeteket érintő változások a szakképzési hozzájárulás tekintetében

- A törvénymódosítás szerint a mikro- és kisvállalkozások saját munkavállalóik képzésére

nagyobb részt (60%-ot) fordíthatnak a szakképzési hozzájárulásból. A többi gazdálkodó szervezetnél ez 33% marad. (A módosítás 2007. január 1-jén lépett hatályba azon gazdálkodó szervezetek esetében, akik tanulók gyakorlati képzésével foglalkoznak, és április 1-jétől lép életbe azoknál, akik nem. 2006. december 27-én megjelent a szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalói részére szervezett képzéssel teljesíthető hozzájárulásra kötelezett költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól szóló SZMM rendelet – 13/2006. (XII. 27.) SZMM r.

A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek saját munkavállalóik képzésére fordítható kötelezettséghányad felhasználásának nem feltétele a munkaügyi tanácsok által hozott döntés.

A rendelettel az eddigieknél pontosabban szabályozott, egyszerűen teljesíthető bejelentési kötelezettség került bevezetésre, a forrás felhasználásának fokozottabb ellenőrzése mellett.

Törekvés, hogy a mikro- és kisvállalkozások a saját munkavállalóik képzése során az eddiginél lényegesen nagyobb mértékben vegyék igénybe a hozzájárulási kötelezettség csökkentésének ezt a módját.

2007. április 1-jén lépnek hatályba:

- A szakképzési hozzájárulásra kötelezett által saját hatáskörben maximálisan felhasználható eddigi 80 százalékos mértéket 70 százalékra csökkentették azoknál a gazdálkodó szervezeteknél, amelyek nem folytatnak gyakorlati képzést. Befizetési kötelezettségük a hozzájárulási kötelezettség minimum 30%-a, a többit fordíthatják saját dolgozóik képzésére, fejlesztési támogatásra, amelyet a szakképző intézményeknek adnak át.
- Az elszámolható költségek körét bővítették. A tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzésével és költségeinek elszámolásával összefüggő adminisztrációs költségekre évente elszámolható összeg maximum 15 000 forint tanulónként, de vállalkozásonként a kötelező legkisebb havi munkabérnek (minimálbér) egy évre kiszámított összegét nem haladhatja meg.

4. A gazdasági kamarák szerepének növelése

A kormány programjának „Piacképes tudást adó szakképzés” című fejezetében célként került meghatározásra, hogy növelni kell a gazdasági

kamarák hatáskörét a szakmai vizsgáztatásban. A gazdasági kamara szakmai vizsgáztatásban betöltött szerepe úgy növelhető, ha a kamara első lépésként azon szakképesítések esetében, amelyek szakmai és vizsgakövetelményét a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza, a szakmai vizsgabizottság elnöke kijelölését is ellátja.

A szakmai és vizsgakövetelmény kidolgozásának lehetőségéhez hasonló szabályozás kialakítása volt indokolt a vizsgaelnökök kijelölési jogának átruházása esetén is: a törvény módosítása lehetőséget biztosít arra, hogy a kamara korábban megszerzett jogai bővítésre kerüljenek, és a jelzett szakképesítések esetében – ugyancsak a szakképesítésért felelős miniszterrel kötendő megállapodás alapján – legyen lehetősége a vizsgaelnök-kijelölési jogot gyakorolni.

5. Az ellenőrzés erősítése

- Támogatási előfeltételként került előírásra a felnőttképzési intézmények statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése.
- Szigorodott az állami támogatások felhasználásának ellenőrzése
- A szakmai vizsgát szervező intézmény a szak-

mai vizsga jogszabályban meghatározott dokumentumait – az ott meghatározottak szerint – megküldi a megyei (fővárosi) önkormányzat főjegyzője, illetve a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet részére. A jogszabályban meghatározott kötelezettség elmulasztása szankciót von maga után. A miniszter által feljogosított intézménytől megvonható a vizsgaszervezési jog, a bizonyítvány érvényteleníthető.

- A munkaügyi központ a felnőttképzési tevékenységet nyilvántartásba vétel nélkül folytató intézménnyel szemben a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 316/2005. (XII. 25.) korm.-rendelet 2. § (1) bekezdésében meghatározott minimálbér nyolcszorosának megfelelő összegű bírságot szab ki (jelenleg 65 500 Ft x 8), és eltiltja a felnőttképzési tevékenységtől. Ezen intézmény a jogellenes tevékenység észlelésétől számított két évig nyilvántartásra vonatkozó kérelmet nem nyújthat be.
- Költségvetési és európai uniós forrásokból kizárólag olyan felnőttképzési intézmény támogatható, amely rendelkezik a FAT által kiállított intézményi akkreditációs tanúsítvánnyal (kivéve saját belső képzések), és statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségét teljesítette.

EZS

NÉHÁNY SOR AZ ÚJ OKJ TERVEZETT BEVEZETÉSÉRŐL AZ ISKOLARENDSZEREN KÍVÜLI SZAKKÉPZÉSBEN

Az 1/2006. (II. 17.) OM rendeletben jelent meg az új szerkezetű OKJ, 2006. április 1-jén lépett hatályba. Az ehhez illeszkedő szakmai és vizsgakövetelmények közül eddig 15 jelent meg. (14 SZMM-es a 2/2006. SZMM rendeletben és módosításában, egy pedig – Postai ügyintéző – GKM rendeletben.)

Az új OKJ-hoz illeszkedő további szakmai és vizsgakövetelmények (szvk-k) még nem jelentek meg.

Iskolarendszeren kívüli szakképzésben 2007. január 1-je óta az új OKJ szerint kell indítani a szakképzést a 14 megjelent szvk alapján. (2006. december 20. óta indítható az Érdekérvényesítő /lobbi/ szakreferens is.)

A többi (az OKJ-ról szóló 37/2003. OM rendelet szerinti) szakképesítés – kivéve a 2/2006. SZMM rendeletben hatálytalanított szvk-kat – legkésőbb 2008. december 31-ig, azok szvk-inak hatályon kívül helyezéseiig indítható.

Várhatóan – azon szakképesítések esetében, amelyekért az SZMM a felelős – 2007. október 1-

jével helyezzük hatályon kívül a régi OKJ szerinti szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit. Jelenleg még **nincs lehetőség az új OKJ szerinti vizsgák lebonyolítására**, mert nem jelent meg és nem lépett hatályba az új szerkezetű OKJ-nak megfelelő vizsgaszabályzat, amely szerint nem írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészek lesznek, hanem követelménymodulok szerinti vizsgarészek, illetve azoknak vizsgatevékenységei: írásbeli, interaktív, gyakorlati és szóbeli. Az új vizsgaszabályzatnak megfelelően várhatóan 2007. április 1-jétől folyhat a vizsgáztatás és terveink szerint egy vizsganapra többféle vizsgarész és vizsgatevékenység szervezhető.

A régi OKJ szerinti képzéseknél a vizsgáztatás továbbra is a hatályos vizsgaszabályzat szerint történhet. Nem szervezhető egy napra több vizsgarész, ha ezt a hatályos szvk külön nem tartalmazza. A régi OKJ szerinti képzéseknél és azok vizsgáinál továbbra is hatályban marad a jelenlegi vizsgaszabályzat.

EZS

TOVÁBBI LÉPÉSEK A SZAKKÉPZÉS KIALAKÍTÁSÁÉRT – SZMM-MKIK KERET-MEGÁLLAPODÁS

A piacképes tudást adó szakképzés egyik záloga, ha a szakképzésben nő a gazdasági kamarák szerepe. Ezt szolgálta, hogy Kiss Péter szociális és munkaügyi miniszter a szakképzési együttműködésről szóló keret-megállapodást írt alá december 8-án Parragh Lászlóval, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökével.

A keret-megállapodás tartalmazza, hogy

- a kamarának gondozásra korábban átadott gyakorlatigényes szakképesítések esetén a jövőben az MKIK átveszi a vizsgaelnök kijelölés feladatát, továbbá szervezi a szakmai tanulmányi versenyeket,
- *kibővül* azon szakképesítések köre, amelyek szakmai és vizsgakövetelményeinek gondozását a kamara látja el,
- az SZMM támogatja a mesterképzés presztízsének elősegítését célzó kamarai törekvéseket,
- az SZMM az Új Magyarország Fejlesztési Terv szakképzési tárgyú fejlesztései során együttműködik az MKIK-val.

A keret-megállapodásban az aláírók azt is vállalták, hogy a kamarának átadott feladatokról olyan megállapodást írnak alá, amely részletesen felsorolja ezeket a feladatokat és ellátásuk módját.

E megállapodás tartalmazza, hogy

- a szaktárca további 11 szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének gondozását átadja a kamara részére, a kamara megkezdi ezen szakképesítések tekintetében a szintvizsga megszervezéséhez szükséges *feladatbankok* kidolgozását is,
- a korábban átadott 16 szakképesítés területén a vizsgaelnökök kijelölésének jogát is átveszi a kamara az országos gazdasági érdekkép-

viseletekkel együttműködve, a kamara ezen feladatát az elnöke által jóváhagyott eljárásrend szerint látja el,

- a korábban átadott 16 szakképesítés esetében a 2007/2008-as tanévtől a kamara szervezi a Szakma Kiváló Tanulója Versenyeket az elnöke által jóváhagyott versenyszabályzat alapján.

A kamara elnöke által jóváhagyott vizsgaelnökök kijelöléséről szóló eljárásrend és a szakmai verseny lebonyolításáról szóló versenyszabályzat a megállapodás mellékletét képezi.

A szakképzési törvény előírja, hogy abban az esetben, ha a kamara jelöli ki a szakmai vizsgabizottság elnökét, a kamarai tag helyett a vizsgabizottság munkájában az országos gazdasági érdekképviselők képviselője vesz részt, amellyel a kamara megállapodást köt a kamarai tag helyébe lépő vizsgabizottsági tag kijelölésének módjáról.

Az átvételre kerülő 11 hiány és keresett szakma

1. CNC-forgácsoló
2. Épületgépészeti csőhálózat- és berendezés-szerelő
3. Fémipari megmunkálógépsor és berendezés-üzemeltető
4. Gépgyártósori gépkezelő, gépszerelő
5. Géplakatos
6. Hegesztő
7. Hűtő- és klímaberendezés-szerelő, karbantartó
8. Szerkezetlakatos
9. Szerszámkészítő
10. Tetőfedő
11. Kereskedő

EZS

MI ÚJSÁG A SZÖVETSÉG UTCÁBAN?

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Idén először február első napján ült össze az FVSZ elnöksége. A napirendi pontok között az előző elnökségi ülés óta eltelt időszak beszámolója, a közgyűlés előkészítése és az új minősítések jóváhagyása szerepelt. Az aktualitások között a

készülő jogszabályok véleményezésének előkészítése, a felnőttképzési törvény módosítása kapcsán létrejövő újjáalakuló testületek (Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács, Felnőttképzési Akkreditáló Testület) FVSZ delegáltjainak megerősítése szerepelt.

LÉPJ EGYET ELŐRE

Az elnökség a tagszervezetektől érkezett sorozatos jelzésekre reagálva levélben fordult a „Lépj egyet előre!” program irányítását végző Foglalkoztatási és Szociális Hivatal vezetőjéhez, közbenjárását, intézkedését kérve a program pénzügyi lebonyolításával kapcsolatos anomáliák felszámolására. Válaszlevelében Pirisi Károly főigazgató elismerte a kifizetéssel kapcsolatos panaszok jogoságát, és ígéretet tett a problémák orvoslására. Az FVSZ és a FSZH közötti levélváltást az FVSZ honlapjának zárt részében olvashatják.

A SZAKMAI VIZSGA ÁLTALÁNOS SZABÁLYAIRÓL ÉS ELJÁRÁSRENDJÉRŐL SZÓLÓ RENDELET TERVEZETE

A szakképzés megújításának fontos állomása az új OKJ szemléletéhez igazodó szakmai vizsgarendszer kidolgozása. Csizmár Gábor, az SZMM államtitkára levélben kereste meg szövetségünket az államigazgatási egyeztetés előtt álló jogszabálytervezet véleményezésére, amelyre minden tagszervezetünk lehetőséget kapott. Lapzártánkkal egy időben zajlik ezen észrevételek összesítése, és ez alapján az egységes FVSZ álláspont kialakítása. A tárca jogalkotási menetrendje szerint a jogszabály legkésőbb április elején megjelenik.

A GYAKORLATI KÉPZÉS SZABÁLYOZÁSÁNAK KONCEPCIÓJA

Ugyancsak a felnőttképzési törvény év végi módosításához tartozó végrehajtási rendeletcsomag egyik tervezett eleme a szakképzés, felnőttképzés gyakorlati részének szabályozását célzó miniszteri rendelet. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a jogszabály alapelveinek kimunkálására szakmai előkészítő bizottságot hozott létre, amelyben a gazdasági kamara mellett szövetségünk is helyet kapott.

ECEVET: KREDITEK A SZAKKÉPZÉSBE

A szakképzés fejlesztésének hazai és európai dimenziójának összekötését is jelenti az Európai Unió közösségi dokumentumai alapján létrejövő, angol nyelvű rövidítése alapján ECEVET-nek nevezett rendszer, aminek célja az egyes szakképzések folyamán megszerzett tudás és kompetenciák értékelése és kölcsönös beszámítása. A rendelkezésre álló uniós dokumentumok és a hazai gyakorlat összehasonlítása után minden tagállamnak, így Magyarországnak is jelentést kell készítenie a rendszer bevezetésének lehetőségeiről. A magyar jelentés előkészítése érdekében az FVSZ is lehetőséget kapott véleményének kifejtésére, amelyet a témával kapcsolatos szakmai fórumon és írásban egyaránt megtettünk. A kreditátviteli modell koncepciója és eddigi dokumentumai az NSZFI honlapjáról letölthetők.

AZ ELSŐ TÁMOP PÁLYÁZAT

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv fontos eleme a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP), amelynek célja a új EU tervezési ciklus humán erőforrás fejlesztésével kapcsolatos programjainak összefogása.

Bár a hazánk által benyújtott fejlesztési dokumentumok teljes körű jóváhagyása Brüsszelben még nem történt meg, az első pályázati kiírás, amely a mikro és kisvállalkozások képzési igényeinek kielégítését szolgálja (1–25 millió Ft összegben, összesen több mint 1 Mrd Ft értékben), már megjelent és hamarosan pályázható. A pályázati kiírás – amelynek véleményezésére szövetségünk is lehetőséget kapott a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és az FVSZ honlapján egyaránt megtalálható.

MEGÚJUL AZ FVSZ HONLAPJA

Szövetségünk kommunikációjában egyre jelentősebb szerepet játszik az FVSZ portálja. E felismerés – és persze a tagszervezetektől, felhasználóktól érkezett jelzések alapján – határozat született a portál korszerűbbé tételéről. A tagszervezeteknek és a külső érdeklődőknek egyaránt szóló megújult, felhasználóbarát portál bemutatkozása az FVSZ közgyűlésén várható.

A FELNŐTTKÉPZÉST ÉRINTŐ FONTOSABB JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK

- **2006. évi CXI. törvény** az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról
 - o a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény módosításáról
 - o a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény módosításáról
 - o a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény módosításáról
- **294/2006. (XII. 23.) kormányrendelet** a felnőttképzést folytató intézmények és a felnőttképzési programok akkreditációjának szabályairól szóló 22/2004. (II. 16.) kormányrendelet módosításáról
- **292/2006 (XII. 23.) kormányrendelet** a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézettről
- **4/2007. (II. 12.) SZMMrendelet** az akkreditációs eljárás részletes szabályairól szóló 24/2004. (VI. 22) FMM rendelet módosításáról
- **5/2007. II. 12.) SZMM rendelet** a felnőttképzést folytató intézmények és a felnőttképzési programok akkreditációs eljárási díjának mértékéről és felhasználásának szabályairól szóló 7/2002 (XII. 6.) FMM rendelet módosításáról
- **6/2007. (II. 12.) SZMMrendelet** a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásba vételének részletes szabályairól szóló 48/2001. (XII. 29.) OM rendelet módosításáról
- **7/2007. II. 12.) SZMM rendelet** a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzése során kiszabható bírságról szóló 1/2005. (I. 19.) FMM rendelet módosításáról

A módosult jogszabályok – változásokkal egybe-szerkesztett – hatályos változata nagyrészt megtalálható az FVSZ honlapjának (www.fvsz.hu) „Jogszabályok” menüpontja alatt, és a www.magyarorszag.hu honlapon, illetve a Felnőttképzési Hírlevél mellékletében is közzétettünk két jogszabályt.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség – TÁMOP pályázat

Széles körű egyeztetés után február 1-jén megjelent a TÁMOP-2.1.3/07/1. végleges pályázati felhívása, melynek tárgya: A mikro- és kisvállalkozások saját munkavállalóik, vezető tisztségviselőik képzésének támogatása.

A rendelkezésre álló forrás összege: 1,057 milliárd Ft. A pályázattal kapcsolatos dokumentáció az NFÜ honlapjáról (<http://www.nfu.gov.hu>) letölthető.

Tempus Közalapítvány – Gruntvig pályázat

A Gruntvig alprogram célja, hogy európai együttműködési tevékenységek révén elősegítse a felnőttoktatás európai dimenziójának kialakulását. A felnőttoktatás minőségének és hozzáférhetőségének javítása által a Gruntvig hozzájárul ahhoz, hogy a felnőtttanuló teljes értékű, aktív tagja lehessen a társadalomnak, bővíljenek a más kultúrákról szóló ismeretei, életminősége és munkaerő-piaci esélyei javuljanak. A program értelmezésében felnőttnek számítanak a 25 év feletti személyek, valamint azok a 16–24 éves fiatalok, akik nem részesülnek közép- vagy felsőfokú képzésben. A Gruntvig elsősorban

a szakmától független, általános ismeretek oktatását tűzi ki céljául.

A programban részt vevő országok:

- az Európai Unió 27 tagállama (Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország, Csehország, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia, Ciprus, Málta, Bulgária, Románia),
- az EU-hoz társult ország (Törökország),
- és a 3 EFTA-ország (Izland, Liechtenstein, Norvégia).

Pályázati formák:

- Tanulási kapcsolatok
- Előkészítő látogatások
- Felnőttoktatói mobilitás
- Többoldalú projektek
- Hálózatok

A pályázatokkal kapcsolatban bővebb információt a Tempus Közalapítvány honlapján (www.tka.hu) található.

EZS

VENDÉGOLDAL

Dr. Madarász Sándor
elnök

BEMUTATJUK A FELNŐTTKÉPZÉSI SZAKÉRTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉT

Az egyesület megalakulásának körülményei

Az egyesület alakuló ülését 2003. február 21-én tartotta Budapesten, ahol több mint harminc, akkor már FAT szakértő úgy döntött, hogy megalakítja a **Felnőttképzési Szakértők Országos Egyesületét** (a továbbiakban **FSZOE**). Az egyesület székhelye: 8200 Veszprém, Bajcsy-Zsilinszky u. 3.

Az FSZOE küldetése:

Országos önkormányzattal rendelkező, pártoktól független szakmai és érdekképviseleti egyesülésként, a Magyar Köztársaság területén jogi személyként működve, a felnőttképzési szakértők szakmai munkájának segítése, érdekeinek védelme.

Az **FSZOE értékrendje** a kiadott Etikai Kódex alapján az alábbiakban foglalható össze: **szakszerűség, jogszerűség, etikus szakértői magatartás, minőség iránti elkötelezettség.**

Az FSZOE tevékenysége

Az egyesület kapcsolatot tart minden olyan szervezettel (kormányhivatalokkal, minisztériumokkal és háttérszervezeteikkel, testületekkel, bizottságokkal, kamarákkal, intézményekkel és képviselőikkel), amelyekkel, a felnőttképzéssel foglalkozó szakemberek szakmai tevékenységük során bár

milyen módon közvetlenül vagy közvetetten, egyénenként vagy közösen is felléphetnek, kapcsolatba kerülhetnek.

Az egyesület célja, hogy érvényre juttassa a szakértők jogait, a felnőttképzés tartalmi fejlesztésével és gyakorlati megvalósításával kapcsolatos szakmai véleményét. A szakmai nyilvánosság bevonásával intézkedéseket kezdeményez a felnőttképzést érintő jogszabálysértő döntések, a pedagógiai humánmot nélküli felnőttképzési gyakorlat megszüntetésére. A felnőttképzési szakértők munkájához megteremti a szükséges szakmai támogató háttérrel. Igény szerint közvetlen szakmai segítséget ad a felnőttképzési feladatok szakértői tevékenységében részt vevő szakértőknek. Képviseli a tagok érdekeit a megbízók (a FAT, a minisztériumok, az önkormányzatok, a képzők, a kamarák és más intézmények) felé.

Az FSZOE kiemelt tevékenységi területei:

- Egységes szakértői szemlélet, eljárás és szakmai igényesség érdekében tagjai részére összeállította a Felnőttképzési Szakértői Etikai és Szakmai Kódexet, melynek alapján etikai ügyekben szükség szerint eljár.
- Munkakapcsolatot tart fenn a minisztériumokkal, és más kormányhivatalokkal, a felnőttképzést folytató szervezetekkel és azok képviselői szerveivel, a Nemzeti Felnőttképzési Intézettel valamint a Felnőttképzési Akkreditáló Testülettel. Ennek keretében jogszabály tervezetek véleményezését, előkészítését, szakmai koncepciók kidolgozását végzi.
- Szakmai konferenciákat, továbbképzéseket, konzultációkat, vitafórumokat szervez, amellyel elősegíti tagjai korszerű ismeretekhez jutását.
- A felnőttképzésre vonatkozó és azokhoz kapcsolódó jogszabályok előkészítésekor szakmai állásfoglalás közzétételével segíti a korszerű felnőttképzési gyakorlat és az egyesületi tagok szakmai tapasztalatának érvényesülését.
- Elősegíti a tagok szakmai anyagainak megjelentetését.

Az egyesület szervezete, tagsága

Az egyesület rendes, tiszteletbeli és pártoló tagokból áll. Az FSZOE-nak 2006. év zárásakor 135 rendes tagja volt. Az egyesületi tagsági díj évente 5000 Ft.

Az egyesület tisztségviselői:Elnök: **Dr. Madarász Sándor**Ügyvezető alelnök: **Szántó Zoltán**Alelnök: **Jókai István**Főtitkár: **Bertalan Tamás**Etikai Bizottság elnöke: **Udvardi-Lakos Endre**Ellenőrző Bizottság elnöke: **Kámáné Csán Zsuzsa****Az FSZOE jövőképe és stratégiája**

A Felnőttképzési Szakértők Országos Egyesülete küldetését hosszú távon teljesíteni képes, stabil, a felnőttképzés szakmai fejlesztési kérdéseiben véleményalkotásával meghatározó szerepet betöltő, a felnőttképzési szakértők legkiválóbbjait tömörítő, a civil szervezetek szakmai, érdekvédelmi együttműködésébe EU-s szinten is bekapcsolódó és eredményesen tevékenykedő egyesület legyen.

Az FSZOE középtávú, 2009. december 31-ig szóló stratégiai célkitűzései:

1. A felnőttképzés jogszabályi, tartalmi fejlesztési kérdéseiben az FSZOE a közigazgatás számára

mértékadóvéleményalkotó, és megkerülhetetlen legyen.

2. Az egyesület növelje érdekérvényesítő szerepét a felnőttképzési szakértői tevékenységek terén, és kezdeményezze az államigazgatástól olyan feladatok átvételét, amelyek közvetlenül érintik a felnőttképzési szakértői munkát (szakértői névjegyzék kezelése, kötelező szakértői képzési rendszer működtetése).
3. Növeljük az FSZOE tagságának szakmai felkészültségi szintjét, hozzáértését, megteremtve a szakértői munka minőségének alapjait. Ennek érdekében képzési tevékenységünket fejlesztjük, és törekszünk ennek külső elismertetésére is.
4. Az egyesület érvényesítse az Etikai Kódexében meghatározott alapelveket a felnőttképzési szakértői tevékenységben.
5. A pályázatokban, projektekben való részvételi aktivitás növelése, kezdeményező szerep projektekben való részvétellel.

Az egyesületről további információk a www.fszoe.hu honlapról tölthetők le.

KÉPZŐ-MŰVÉS Z

Arany János (1817–1882) Bolond Istók című elbeszélő költeményének első énekét a forradalom után, 1850-ben írta. A műben Arany a Nagyidai Cigányokban megismert technikát fejleszti tovább: a vígeposz műfajából eredő kevert hangnemet, a groteszk költőitlenítést nagy nyelvi leleménnyel valósítja meg, mindvégig a várható leromboló mondatszerkezeteket használ, a szerkezet különböző szintjein tagadja meg a folytonosságot. A költemény előre haladásával kibontakozik a magát kigúnyoló elbeszélő hangneme. A Bolond Istók megtorpanások sorozata. Az elbeszélő kifogy a történetből. Az első ének címe: „Bolond Istók vagy az élhetetlen. Nedély költemény.” A költő komor hangulata átüt a sorokon. Az első ének, amelyet a néhány hónappal a világosi fegyverletétel után írt, tele van keserűséggel: az ember aljas, a sors kegyetlen. A tanácstalanság, a remények szétfoslása, a haladó törekvések elszigetelődése, a terror és megsemmisülés légköre nehezedik ekkor az országra. A forradalom vezetőrétege – a plebejus értelmiség – megsemmisült, szétszóródott. Arany versében az egyén és a társadalom összeütközésének ábrázolását tűzi ki fő célul. A jónak és a nemesnek az osztálytársadalom jellege miatt buknia kell. A

Bolond Istók első versszakának megírásakor Arany 1850-ben keményen bírálja a szabadságharcot. A forradalom örökségét ilyen helyzetben természetesen lehetetlen lett volna politikai síkon továbbvinni. A harc a haladásért újra irodalmi térre szorult vissza. Arany teljes lélekkel vállalta a költői forradalom vívmányainak megőrzését, továbbvitelét, noha nem tudott megszabadulni a nemzethalál nyomasztó látomásától sem, s gyakran úgy érezte, hogy a magyar költő nem tud már kinek írni, nincs többé közösségi hivatása. Hallatlan érdeme, hogy inkább csonkán hagyta a művet, semhogy olyat írjon, ami szemben állt volna a haladással, vagy csak közömbös lett volna a fejlődés szempontjából. A nemzet, a szabadság és az eszményeitől megraboltatott világ Aranyban egyaránt keltett szánalmat és keserűséget. Istókról szóló elbeszélésének első énekében egyenes hivatkozások vannak saját hajdani élményeire, miután anyja temetése után egyedül maradt megvakult édesapjával.

Az alábbi részletet azonban a Bolond Istók második énekéből idézem: az elsőhöz képest 23 évvel később megírt történet és Arany vándorszínészi életszakaszának összefüggése nyilvánvaló. A második énekben Arany az elsőnél jóval lágyabb humorral mondja el saját ifjúságának történetét, míg a bolondos szóhasználat, az önironia, a tudatos hibák, a történet bukdácsolása továbbra is tudatos technika: a Bolond Istók című mű csakis a hibákról, tévedésekről, az emberi bolondságról szólhat. A hiba és a tévedés a műalkotásban olyan hősnek válik az egyedüli cselekvésszabályozó motívumává, akinek a neve (Bolond) maga is 'hibát, tévedést' jelent. Az elbeszélés, belekapaszkodva a névbe, továbbírja a történetet a 'tévelygés, bolyongás' jelentéselemet is kihasználva, s ennek eredményeként bontja ki az utazó-, kaland- vagy vándorregény egyfajta cselekménysémáját. Ehhez a cselekményhez egy olyan Don Juan-i narrációs stratégia párosul, amely a bolondsághoz illő „bolond nyelvet” alkot – mindig eltér a főtémától és mellékesnek, lényegtelennek tűnő elemekkel terheli a szöveget. Így jutunk el a cselekvéstől, a név jelentésén és a narratív szerkezeten keresztül a mindent átható szemantikai egységet alkotó szövegig – a bolondság nyelvégig.

A Bolond Istók rímelésének szellemessége egyedülálló. A komikus hatás a gúny egyik legfontosabb eszköze. Csupa ötlet, meglepetés. A népiesség elsősorban a mondatfűzésben és a szóhasználatban jelentkezik. A sokféle nyelvi elemet a mű szatirikus célzatának megfelelő gyilkos ironia kapcsolja össze egységes stílussá. A byroni nyolcsoros stanza használata is sajátos: a jambusok pontos betartása nélkül, a ritmusban tudatosan bukdácsolva erősíti a forma a tartalmat. A Don Juanhoz való kötődés egyébként is igen erős: Arany Byron elbeszélői stílusára és nyelvi modalitására hivatkozik akkor is, amikor „szabadkozni” próbál amiatt, hogy annyira lassan haladnak előre az események, hogy az első ének 124 strófájában gyakorlatilag a hős megszületésén és kettős megkeresztelésén kívül nem történik semmi. Nem véletlen tehát, hogy Arany miért a Byron ide-oda kanyargó, szétszórt, az egyenes és ok-okozati viszonyú cselekménymenettől állandóan eltérő, az események haladását folyton fékező Don Juanját vette formájához alapul – a bolondságnak, tévelygésnek állít Arany örököt Istók alakjával.

Istók a társadalom mélyéről magukat felküzdő emberek olthatatlan műveltségszomjával veti magát a tudományokra, de a lélekölő magolás, amelyre a kollégium maradi, betokosodott professzorai kényszerítik, kedvét szegik, s így ő a műveltség ügyéért égve felcsap vándorszínésznek. Istók figurája Rudnay Gyulát is megihlette – megfestette a habókos komédiást. Mi azonban most a Hírlevél szellemiségéhez híven maradjunk csak a tudományoknál, és nézzük meg, hogyan látja Istók a magyar oktatást az 1800-as években saját szemszögéből; hasonlítsuk össze a mai oktatással, felnőttképzéssel, hogy lássuk, mi változott azóta, és mi az, ami máig érvényes. Mert ma is vannak még Bolond Istokok, hiába változik a felnőttképzés és a szakképzés évről évre – képzeljük magunkat a rohanó, tudásközpontú világban egy kicsit az ifjú Arany helyébe, amint beül az iskolapadba, és az EU-s normáknak megfelelő információáradatban bágyadtan versbe kezd:

KCR

ARANY JÁNOS: BOLOND ISTÓK

II. ének (részlet)

22.

„Nem mintha geniális hetykesége
Böcsméréné a tisztos tudományt:
Sőt a tudásnak vonzaná is vége
Akármilyen szakban, s mindben egyaránt;
Ismerni ő mindent hő vággyal ége,
A Zend-Avesztát úgy, mint a Koránt:
De azt az iszonyú „kásahegyet”
Keresztül enni, míg tud csak egyet!

23

Oh, hányszor elmereng a tiszta mennybe,
Hol a tejút és többi napkörök
Egy-egy láncszem tovább, a végtelenbe,
Hol milliárd nap és bolygó görög;
A Sirius-hossz, ily távossal szembe,
Már semmi, hát még ez a földi rög!...
De iskolában rettenté a sok
A + b, nagy $\sqrt{\quad}$, a dült ∞ -asok.

24

Zsúfolva is van termők: ő tanára
Alig százötvenedrész gondja volt;
A tábláig sem ért el szemsugára,
A legszebb képlet rajta – szürke folt;
„Folytassa Istók!” „X, emelve á-ra”...
Szegény myopsunk csak ötlött-hatolt; –
S ha csillagásztak, ő nézvén a csöbe:
Sipkát akasztott más lurkó elébe.

25

Szerette volna ő ismerni, oh nagy
Természet, alkotó kezed művét!
Keresve, hol szűzen található vagy,
Erdők virágát és a bérc követ;
De a padokban (ah, szánni való agy!)
„Magolni” kelle kő, virág nevét;
S ha kézről-kézre járt valami ásvány:
Brúgó¹ darabbá vált körútazásán.

26

Isten, világ, ember: a tiszta ész
Nyitját ezekhez vágya feltalálni:
De, ami pár évezred óta kész,
Belátta, hogy neki kell megcsinálni.
Mind „térj-meg-utca” ez, bármerre méssz;
Így kedve nem sok volt philosophálni; -
Egy ismerethez mégis eljutott:
„Hogy semmit nem tud, annyit jól tudott.”

27

Nem volt erős fej: kategóriák
Szerint sehogysem járt bolond esze;
A logikában nincs gyöngébb diák,
Major- s minorban ő nyakig vesze,
Vagy az okot nem lelte, vagy fiát;
Kivéve, mint pók, ha mit éreze:
Mert (amin elbámulna Kant; Spinoza)
Észtanszerűbb volt verse, mint a próza.

28

(Tudnillik azt is irt ő; hogyne? stultis,
Pictoribus... s mi még a harmadik?) -
Történelemből ha micskét tanult is,
Meg elfelejté a vizsgálatig;
Mert a fonál, ha oly hosszúra nyult is,
Nem az volt, mi szellemnek mondatik;
De a föld minden évszáma s királya,
Meg a tanító körmönfont irálya.

¹ Kollégiumi barnakenyér

29

Classicusokhoz épen szíve vonta:
Kedvence volt Horác, Virgil, Homér;
De szót hüvelyből nem örömet bonta,
Virágot nem tiport el a gyomér';
Ő az egészsnek bátran nékironta,
Kileste, hol foly az a fínom ér,
Melyen halad cselekvés, érzet, eszme -
Habár egy szócska néhol kárba veszne.

30

Egy szóval ami tesz egy jó diákot,
Abból kevésre ment Istók szegény;
Az érdemlépcsőn nem magasra hágott,
Se' a tanuló hosszas éveken;
A pálya fele-útján félre vágott,
Nem, mint amolyan kirugó legény:
De csüggeszté e taposó malom
Egyhangusága és az únalom.

31

Tanúlni ugyan annyit a „tanárnak”
Iparkodott ő, „a becsületért”,
Hogy nem neveztek publice számárnak.
S elfújta hangosan, amit nem ért;
Jobb „calculusa” is alig egy párnak
Lőn, mire az esztendő véget ért;
Azonban őt ez mind nem boldogítja:
Sőt, hogy időt lop, azt érzé, gyanítá,

32

A pálya végén hosszú reverenda
Intett felé, vagy olyan kutyaőr,
Minőt nem rejteget az ősz gerenda:
Pap is lehetne, ügyvéd, ingenieur;
Bajtársit e pálmák varázsa vonta,
Lett is valami, valamennyiből,
Ki mind az iskolát végig taposta.
Lesz az; (Ha más nem, egy falusi „kosta.”)

33

De ő a „lenni vagy nem lenni” célt
Nem így fogá föl: „enni vagy nem enni”;
„Kenyérrel” ő csak napról-napra élt,
Tíz-hús év múlva ma szüksége semmi:
Annak fejébe nem tűrt és remélt:
Hol fogja egykoron magát „letenni”
Mint doctor, prókátor, ludi-magister,
Vagy más ilyen tor-ter nevű philister.

34

Látszik, bolond volt. Ami szűnidőre
A megszabott órák s napok során,
Önvád nekül szert tehetett, a dőre!
Azzal henyélte el későn-korán,
Hogy olvasott borúra és derűre,
Mohón, systéma nélkül, szaporán,
Mintha, mit a világ nyomdái nyomnak,
Fejébe kéne félni mind, a lomnak.

35

Legjobban a versköltőket szerette;
Ünnepje volt, ha effélét kapott:
De szükségből a prózát is meg-ette:
Új s régi könyvet, pamphlét, hirlapot;
A „Juhtenyésztést” egyformán bevette
Meg a vitázó dogmás vén papot;
A bibliát rég tudta volt merőben,
S mind, amit nyomtanak „ez esztendőben”,

36

Vágyának az sem épen akadály,
Ha könyve néma, nyelve idegen:
Előbb egy-két szó értelmét kivájja,
Tünődve mint hieroglypheken,
Míg a mondatnak is nyitját találja; -
Így ássa, mint szú, a laprétegen
Magát keresztül; - s ha kezére jön,
Nyelvtant is olvas, meg szótárt - külön.

37

Csodálatos fő; hova fér e zagyva,
Emészthetetlen brutto töltelék?
Jut-é fiókja mind ennek az agyba?
Vagy, mint edény ha színig megtelék,
A többi átfoly még nyomot se' hagyva?
Elfolyt biz' abból, gondolom, elég:
Sőt, ami része bennmaradt néhánynak;
Nevezni azt se' merném tudományak.

38

Tény az, hogy Istók, minden olvasása
Dacára, tudni többet nem tudott;
Nincs tárgy, miből, az iskolák szokása
Szerint, kiállná a vizsgálatot;
De általában véve, egyremásra,
Elméje mégis nyílt, gyarapodott:
Mint testi étünk nagy részben lemállik,
S mi bennmaradt, az más anyagra válik.”

KCR

FELNŐTTKÉPZÉSI HÍRLEVÉL

A Felnttképzők Szövetségének lapja

Főszerkesztő:

Cohner Judit

Felelős kiadó:

Dr. Lakos István

Szerkesztőbizottság:

Borsi Árpád, Erhart Zsuzsa, Kovács C. Róbert, Ranschburg Zoltán

Nyomdai előkészítés:

Garamond Kft.

Nyomdai munka:

Garamond Kft.